

„Lūžis“¹ trečiųjų šalių piliečių integravimesi į lietuvių visuomenę

Programos anotacija

Šiame dokumente pateikiama 210 valandų apimties lietuvių kaip svietimos kalbos mokymo kurso programa. Ji skirta naujai į Lietuvą atvykusiems trečiųjų šalių piliečiams. Programa parengta atsižvelgus į pagrindines gyvenimo situacijas, kuriose atsiduria TŠP, problemas, su kuriomis jie susiduria ir lietuvių kalbos įgūdžių lavinimo būtinybę visavertei jų integracijai Lietuvoje.

Programos tikslas – naujai atvykusiems trečiųjų šalių piliečiams suteikti lietuvių kalbų įgūdžius, atitinkančius A1 kalbos mokėjimo lygio (A1.1 – A1.4) reikalavimus pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis (BEKM, Vilnius: Firidas, 2008), bei padėti įveikti kalbinius, kultūrinius ir socialinius integravimosi į Lietuvos visuomenę ir darbo rinką barjerus.

Programos uždaviniai:

- Išugdyti studentų komunikacinius / kalbėjimo gebėjimus (atitinkančius BEKM A1 kalbos mokėjimo lygio reikalavimus);
- Išugdyti klausymo gebėjimus (atitinkančius BEKM A1 lygio reikalavimus);
- Išugdyti skaitymo gebėjimus (atitinkančius BEKM A1 kalbos mokėjimo lygio reikalavimus);
- Išugdyti rašymo gebėjimus (atitinkančius BEKM A1 kalbos mokėjimo lygio reikalavimus);
- Išugdyti sociokultūrinę TŠP kompetenciją (supažindinti su elgesio normomis kasdienio gyvenimo situacijose);
- Išugdyti supratimo strategijas (išmokyti girdimą ar skaitomą tekstą sieti su aplinka);
- Išugdyti kompensavimo strategijas (nugalėti gyvenimo situacijose kylančius sunkumus dėl komunikacinių gebėjimų ir kalbos žinių stokos, paprašyti ir priimti pagalbą);
- Išugdyti TŠP gebėjimą suprasti tekstus ir bendrauti šiomis temomis: asmens tapatybė, pastatai ir namai, kelias (transportas), išvaizda / apranga, orai, maistas / gėrimai, sveikata ir higiena, kitos paslaugos (paštas, bankas ir kt.), studijos ir darbas, laisvalaikis;
- Supažindinti ir įtvirtinti pagrindinį su šiomis temomis susijusį žodyną;
- Supažindinti su pagrindinėmis lietuvių kalbos gramatinėmis formomis;

¹ Taip metodinėje literatūroje yra įvardijamas pradedančiųjų kalbos mokėjimo A1 lygis.

Programos trukmė ir temų paskirstymas.

Programą sudaro 210 valandų. 168 iš jų skirtos formaliam auditoriniam mokymui, 42 – neformaliam praktiniam mokymui. Vienam trimestrai tenka 42 auditorinio mokymosi valandos, iš kurių dvi yra skiriamos baigiamiesiems trimestro darbams – testui ir jo refleksijai. Likusias 40 valandų (20 susitikimų po 2 valandas) dirbama pamokų – realaus gyvenimo situacijas imituojančiu metodu. Lietuvių kalbos kursas susideda iš 4 trimestrų, taigi anksčiau minėtos temos ir su jomis susijusios gyvenimo situacijos yra aptariamoms šiuo būdu: per pirmuosius du trimestrus susipažinama su visomis pagrindinėmis temomis, o antrojoje kurso dalyje su jomis dirbama iš naujo, tik kinta ir palengva sudėtingėja konkrečios gyvenimo situacijos, kurios yra imituojamos susitikimuose, plečiama leksika ir gramatikos žinios.

- Asmens tapatybė (studentai mokosi susipažinti, pristatyti save ir kitus, plačiau apie save papasakoti etc.);
- Pastatai ir namai (mokomasi išsinuomoti butą, kambarį, nusipirkti namą, baldus, pranešti apie gedimus etc.);
- Kelias (transportas) (studentai mokosi, kaip paklausti kelio, kaip keliauti viešuoju transportu etc.);
- Apranga (studentai mokosi nusakyti žmogaus aprangą, stilių, nusipirkti drabužių, netinkamą prekę gražinti etc.);
- Orai (mokomasi pristatyti šalies klimata, pakalbėti apie orą, išreikšti savo būseną oro sąlygų atžvilgiu, suprasti orų prognozę etc.);
- Maistas ir gėrimai (mokomasi pavaišinti, pasivaišinti maistu, užsisakyti kaviniėje, paprašyti parduotuvėje etc.);
- Sveikata ir higiena (studentai mokosi išreikšti savo būseną, skausmą, išsikviesti greitąją pagalbą, pasitarti su gydytoju, nusipirkti vaistų etc.);
- Paslaugos (mokomasi, ką sakyti pašte (kaip išsiųsti registruotą laišką, siuntinį ir pan.), banke (kaip atsidaryti banko sąskaitą, išsikeisti pinigų ir pan.), kaip išsikviesti pagalbą kam nors namuose sugedus etc.);
- Studijos ir darbas (studentai mokosi komunikacinių intencijų, reikalingų ieškant mokslo įstaigos, darbo, pildomos paprasčiausios anketos etc.);
- Laisvalaikis (studentai mokosi kalbėti apie šventes, kaip pasveikinti, kaip suplanuoti atostogas etc.).

Prasidėjus antrajam semestrai, kai TŠP įgyja minimalius lietuvių kalbos vartojimo įgūdžius, pradedami organizuoti neformalūs praktiniai mokymai, kuriems skiriamos 42 valandos. Vienas susitikimas trunka dvi valandas. Iš viso planuojamas 21 užsiėmimas, todėl vienam semestrai,

pradedant antruoju, skiriami 7 neformalaus mokymosi *klubo – kavinės* susitikimai. Jie atitinka pagrindines kurso metu studijuojamas temas ir leidžia ne tik įtvirtinti lietuvių kalbos žinias, komunikacinius įgūdžius, bet ir domėtis vienu kitų kultūromis ir diskutuoti jiems rūpimais su Lietuva susijusiais klausimais.

Programai vykdyti naudojama mokomoji medžiaga:

Pamokose taikomi komunikaciniai užsienio kalbos mokymo metodai. Pasirinktos pagrindinės susitikimų temos leidžia jų metu imituoti situacijas, kurios yra svarbios rengiant TŠP visaverčiam integravimuisi į lietuvių visuomenę. Atsižvelgiama į šiuos A1 lygio studentams keliamus lietuvių kalbos įgūdžių pasiekimų reikalavimus:

„Lūžio“ lygio mokinių gebėjimas kalbėti yra labai ribotas. Panašiai skaitoma bei klausoma – mokiniai nesupranta viso skaitomo ar klausomo teksto. <...>

„Lūžio“ lygio mokiniams svarbiausia minimaliai susikalbėti kasdieninėse situacijose mokykloje, universitete ar darbe, viešojo maitinimo įstaigose, parduotuvėse, laisvalaikio renginiuose visuomeniniame transporte ir pan. (Pribušauskaitė, Ramonienė, Stumbrienė, Vilkienė 2009, 32 - 33).

Todėl daugiausia laiko ir dėmesio šio kurso programoje skiriama komunikaciniams gebėjimams ugdyti, leksikai įtvirtinti. Gramatikos pratimai paprastai yra integruojami į komunikacinių situacijų atlikimo užduotis. Skaitomi itin trumpi, dažnai specialiai tam parengti tekstai, kitais atvejais – trumpos spaudoje, viešajame gyvenime pasirodančios žinutės, skelbimai, reklamos ir kt. Klausomi taip pat A1 lygio studentams pritaikyti tekstai ir atliekamos jiems parengtos užduotys.

Kadangi kurso programa yra ilga ir plati, konkrečias užduotis parengti, atsižvelgiant į kurso plane nurodytus kriterijus (komunikacines intencijas, gramatiką ir žodyną), kuriuos turėtų atitikti kiekvienos pamokos įgyvendinimas, siūloma remiantis šiais šaltiniais:

1. Stumbrienė V., *Nė dienos be lietuvių kalbos*, Vilnius: Gimtasis žodis, 2001.
2. Ramonienė M., Vilkienė L., *Po truputį*, Baltos lankos, 1999.
3. *Medžiaga migrantų finansinės kalbos įgūdžiams tobulinti*, Integra projektas, Soros International House, kompaktinė plokštelė.
4. Scheilsas J., *Komunikacija kalbos pamokoje*, Vilnius: Leidybos centras, 1995.
5. Bružaitė J., „*Knygos klubo*“ *lietuvių kalbos kurso konspektas ir metodinė medžiaga*, Soros International House, 2013.

Techninės priemonės:

- Minėti vadovėliai ir garso įrašai kompaktinėse plokštelėse pradedantiesiems;
- Plakatai žodynui mokyti;

- Teminiai paveikslėlių ar nuotraukų komplektai žodynui iliustruoti;
- Internete prieinama mokymosi medžiaga;
- Dalomosios užduotys;
- Kortelės, paveikslėliai su kalbiniais žaidimais, domino, užduočių lentos žaidimui su kauliukais ir kitos kanceliarinės priemonės;
- Kt.

Programos turinys:

	Tema / potėmė	Komunikacinės intencijos konkrečiose gyvenimo situacijose	Gramatika	Žodynas	Trukmė
Pirmasis trimestras					
1.	Asmens tapatybė / susipažinimas	Kaip pasisveikinti, atsisveikinti, susipažinti, pradėti pokalbį (paklausti, kaip sekasi).	Esamasis laikas (veiksmažodis <i>būti</i>), vardininko linksnis, prieveiksmiai su - <i>ai</i> , - <i>iai</i>	Vardai, tautybės.	2 val.
2.	Asmens tapatybė / tautos	Kaip prisistatyti, iš kur esi. Paprašyti pakartoti informaciją, paprašyti kalbėti lėčiau.	Kilmininko linksnis su kilmės reikšme.	Valstybės, miestai.	2 val.
3.	Asmens tapatybė / profesijos	Kaip pristatyti savo profesiją, pristatyti kitą žmogų.	Esamasis laikas bei vietininko linksnis.	Profesijos, įvardžiai <i>jis</i> , <i>ji</i> .	2 val.
4.	Temos apibendrinimas - įtvirtinimas				2 val.
5.	Pastatai ir namai / adresas	Kaip pasakyti savo adresą, kaip paklausti kito žmogaus adreso.	Priklausomybės įvardžiai (<i>mano</i> , <i>tavo</i> , <i>jūsų</i> ...)	Skaičiai (nuo 1 iki 10), buto leksika (<i>butas</i> , <i>namas</i> ...).	2 val.
6.	Pastatai ir namai / taksi	Kaip išsikviesti taksi.	Galininko vartosena su prielinksniu <i>į</i>	Pokalbio telefonu	2 val.

			(<i>važiuoti į...</i>).	mandagumo formos, miesto leksika (<i>centras, gatvė, prospektas...</i>)	
7.	Pastatai ir namai / objekto lokalizacija	Kaip paklausti ir atsakyti, kur yra tam tikras objektas, paprašyti pagalbos.	Vietos ir kryptiesrieveiksmių (<i>prie, už, ant, į ...</i>) vartojimas su gal. ir kilm. linksniais.	Pastatų ir įstaigų pavadinimai (žodžių daryba su - <i>ykla</i>).	2 val.
8.	Pastatai ir namai / objekto paieška	Kaip paklausti ir paaiškinti, kaip nueiti iki tam tikro objekto.	Liepiamoji nuosaka.	Judėjimo veiksmažodžiai (<i>eiti, sukti, stoti...</i>)	2 val.
9.	Susitikimas / lokalizacija ir laikas	Kaip susitarti dėl susitikimo (<i>kur ir kada?</i>)	Laiko galininkas	Savaitės dienos, laikorieveiksmiai.	2 val.
10.	Temos apibendrinimas - įtvirtinimas				2 val.
11.	Maistas ir gėrimai / vaisės	Kaip pasiūlyti, atsakyti, kai siūlo.	Daiktavardžių daugiskaitos sudarymas.	Maisto produktai, gėrimai.	2 val.
12.	Maistas ir gėrimai / skonis	Papasakoti, paklausti, ką mėgsta.	Veiksmažodžių <i>mėgti, norėti</i> vartojimas su gal. ir kilm. linksniais.	Maisto produktai, gėrimai.	2 val.
13.	Maistas ir gėrimai / kavinė	Kaip užsisakyti maistą kavinėje.	Įnagininko linksnis, prielinksnis <i>su (su kuo?: kava su pienu ir pan.)</i> .	Viešojo maitinimo įstaigų pavadinimai.	2 val.
14.	Maistas ir gėrimai / parduotuvė ir turgus	Kaip paprašyti prekių parduotuvėje / turguje.	Dalies kilmininkas (<i>kilogramas obuolių, 300 g.</i>)	Skaičiai, svorio matavimo	2 val.

			<i>jautienos...)</i>	vienetai.	
15.	Temos apibendrinimas - įtvirtinimas				2 val.
16.	Sveikata ir higiena / fizinė descripcija	Kaip pateikti žmogaus fizinę descripciją.	Būdvardžių vyriška ir moteriška giminė bei jų vienaskaitos ir daugiskaitos formos.	Būdvardžiai (<i>aukštas žemas, plonas, lieknas</i>), kiti fiziniai požymiai (plaukų, akių spalva ir pan.)	2 val.
17.	Sveikata ir higiena / skausmas	Kaip pasakyti ką skauda, kaip išsikviesti greitąją pagalbą.	Beasmenių veiksmažodžių vartosena (<i>skaudėti, reikėti</i>), ir prieveiksmių aukštesnysis laipsnis (<i>jaustis geriau, blogiau...</i>)	Kūno dalys	2 val.
18.	Sveikata ir higiena / ligoninė	Kaip gydytojui paaiškinti savijautą, suprasti medicinos darbuotojo nurodymus.	Įnagininko linksnio vartosena veiksmažodinėse konstrukcijose (<i>sirgti kuo?</i>)	Pagrindinės ligos.	2 val.
19.	Temos apibendrinimas / įtvirtinimas				2 val.
20.	Kartojimas prieš testą.				2 val.
21.	Testas				1 val.
22.	Refleksija				1 val.
Antrasis					

semestras					
23.	Apranga / deskripcija	Kaip apibūdinti, ką dėvi žmogus.	Būdvardžių ir daiktavardžių derinimas.	Drabužiai, spalvos.	2 val.
24.	Apranga / parduotuvėje	Kaip nusipirkti drabužį.	Kelintinių skaitvardžių sudarymas (drabužių dydžiui įvardinti).	Drabužiai, aprangos detalės.	2 val.
25.	Apranga / stilius	Pagal lengviausiomis formulėmis išreikšti nuomonę stiliaus klausimais.	Naudininko linksnis (tikti (<i>kam?</i>), patikti (<i>kam?</i>)), prieveiksmių su <i>-ai</i> , <i>-iai</i> laipsniavimas (<i>atrodyti gražiau</i> , <i>gražiausiai</i> ir pan.)	Drabužiai, būdo prieveiksmiai (<i>gražiai</i> , <i>įdomiai</i> , <i>madingai...</i>)	2 val.
26.	Temos apibendrinimas / įtvirtinimas				2 val.
27.	Orai / klimatas	Trumpai apibūdinti šalies klimatą / orą.	Esamasis laikas ir dažnį žymintys prieveiksmiai (<i>kartais</i> , <i>dažnai</i> , <i>visada...</i>)	Veiksmažodži ai (<i>lyti</i> , <i>snigti</i> , <i>šviesti</i>), metų laikai, mėnesių pavadinimai.	2 val.
28.	Orai / vidinės būsenos	Išreikšti savijautą oro atžvilgiu, paprašyti uždaryti langą ir pan.	Neasmeniniai būdvardžiai (<i>šalta</i> , <i>karšta</i> , <i>šilta...</i>) ir jų skyrimas nuo asmeninių.	Įtvirtinama leksika.	2 val.
29.	Orai / prognozės	Kaip suprasti orų prognozę.	Būsimojo laikas	Savaitės dienos, skaitvardžiai.	2 val.
30.	Temos apibendrinimas / įtvirtinimas				2 val.

31.	Paslaugos / paštas	Kaip išsiųsti registruotą laišką / siuntinį.	Būsimojo laiko įtvirtinimas.	Siųsti, gauti, laiškas, pašto ženklas.	2 val.
32.	Paslaugos / paštas	Kaip užrašyti trumpą atvirlaiškio žinutę.	Šauksmininko linksnis	Kartojama miesto leksika.	2 val.
33.	Darbas ir studijos / kanceliarija	Kaip įsigyti kanceliarinių prekių, paprašyti ką nors paskolinti.	Skaitvardžių ir daiktavardžių derinimas (<i>dviejų parkerių</i> ir pan.)	Kanceliarinės prekės.	2 val.
34.	Studijos / mokyklos paieškos	Kaip susirasti kalbos kursų.	Liepiamosios nuosakos kartojimas (skelbimuose vartojamos formos – <i>ateik(ite), išmok(ite), kalbėk(ite)...</i>)	Prieveiksmini su – <i>iškai</i> (<i>lietuviškai, angliškai...</i>)	2 val.
35.	Studijos / informacija apie studijas	Kaip kalbų mokyklos administracijos paklausti reikalingos informacijos.	Klausiamųjų sakinių sudarymas.	Įvardžiai: <i>kas, kur, kaip, kada, kiek?</i>	2 val.
36.	Darbas ir studijos / anketos	Kaip užpildyti trumpą gyvenimo aprašymą ar kitą anketą.	Veiksmažodžių esamojo laiko kartojimas (visos asmenuotės – <i>a, o, i</i>)	Anketų formuluočių leksika (<i>gimimo data, vieta ir pan.</i>)	2 val.
37.	Temos apibendrinimas / įtvirtinimas				2 val.
38.	Laisvalaikis / savaitgalis	Kaip papasakoti apie savaitgalį.	Būtais kartinis laikas.	Laisvalaikio leidimo formos (skaityti knygą, žiūrėti televizorių ir pan.)	2 val.

39.	Laisvalaikis / rekomendacijos	Kaip rekomenduoti draugui filmą / knygą / spektaklį ir pan.	Siūlau / rekomenduoju + vksmž. bendratis	Laisvalaikio leksika.	2 val.
40.	Laisvalaikis / bilietai į renginį	Kaip nusipirkti bilietus į kiną / teatrą / koncertą.	Datos (mėnesio ir dienos) bei valandos (laiko galininkas) sudarymas.	Renginių pavadinimai, skaitvardžių kartojimas.	2 val.
41.	Temos apibendrinimas / įtvirtinimas				2 val.
42.	Kartojimas prieš testą.				2 val.
43.	Testas				1 val.
44.	Refleksija				1 val.
Trečiasis trimestras					
45.	Asmens tapatybė / šeima	Kaip pristatyti savo šeimos narius.	Būdvardžių ir daiktavardžių derinimas (kartojimas + linksniavimas)	Šeimos nariai	2 val.
46.	Asmens tapatybė / pomėgiai	Kaip papasakoti apie savo ir kitų (pavyzdžiui, šeimos narių) pomėgius.	Patikti + vksmž. bendratis.	Pomėgiai (<i>piešti dainuoti, šokti, sportuoti ir pan.</i>).	2 val.
47.	Asmens tapatybė / kasdienybė	Kaip išvardinti, kas veikiama per dieną (kada pusryčiaujama, pietaujama, vakarieniaujama, dirbama, skaitoma ir pan.)	Laiko galininkas (valandos) ir laiko įnagininkas (<i>pirmadieniais, savaitgaliais</i>)	Su kasdienybe susiję veiksmažodžiai (<i>valgyti, gaminti, skaityti,</i>	2 val.

				<i>dirbti, studijuoti...</i>)	
48.	Asmens tapatybė / biografija	Kaip sukurti trumpą (auto)biografiją.	Laiko įnagininkas (<i>gimiau tūkstantis devyni šimtai aštuoniasdešimtais metais</i>)	Svarbiausi biografijos veiksmažodžiai (<i>gimti, studijuoti, vesti / tekėti, dirbti...</i>)	2 val.
49.	Temos apibendrinimas - įtvirtinimas				2 val.
50.	Pastatai ir namai / nuoma	Kaip išsinuomoti butą / kambarį.	Klausimų sudarymo su (<i>kur, kiek, kada...?</i>) kartojimas.	Buto paslaugos, mokesčiai (<i>elektra, šildymas, karštas / šaltas vanduo...</i>)	2 val.
51.	Pastatai ir namai / kambario deskripcija	Kaip apibūdinti / aprašyti savo kambarį.	Prielinksnių (<i>ant, po, prie, už...</i>) ir daiktavardžių linksnių su jais vartojimo kartojimas.	Baldai	2 val.
52.	Pastatai ir namai / baldai	Kaip palyginti ir išsirinkti baldus.	Būdvardžio aukštesnysis ir aukščiausias laipsnis.	Būdvardžiai (<i>patogus, didelis, mažas</i> ir pan.)	2 val.
53.	Pastatai ir namai / namo pirkimas	Kaip išsirinkti, kurį namą pirkti.	Būdvardžio laipsnių įtvirtinimas.	Namo dalys (<i>rūsys, laiptinė, koridorius, palėpė, stogas...</i>)	2 val.

54.	Pastatai ir namai / viešbutis	Kaip užsisakyti viešbutį, paprašyti paslaugų jame.	Liepiamoji nuosaka (<i>pakeiskite patalynę, išvalykite kambarį...</i>)	Kambarys (patalynė, baldai, buitinė technika)	2 val.
55.	Pastatai ir namai / nesklandumai viešbutyje	Kaip pranešti viešbučio administracijai apie nesklandumus	Neigiamos veiksmažodžio formos ir neiginio kilmininkas (<i>neveikia, nėra ko?, nerandu ko?...</i>)	Kambarys.	2 val.
56.	Temos apibendrinimas - įtvirtinimas				2 val.
57.	Paslaugos / pirkiniai (buitinė technika)	Kaip nusipirkti elektros priedaisą.	Prieveiksmių laipsniavimas (<i>kuris aparatas dirba geriau, greičiau, kokybiškiau...?</i>)	Elektros priedaisai (<i>kompiuteris, lygintuvas, skalbyklė</i>)	2 val.
58.	Paslaugos / gedimai	Kaip apibūdinti gedimus, nesklandumus.	Įvykio veiklo raiška priešdėliais nu-, su- (<i>su-gedo, nu-krito, nu-lūžo</i>)	Elektros priedaisai.	2 val.
59.	Paslaugos / prekės grąžinimas	Kaip grąžinti netinkamą drabužį.	Formų su prielinksniu <i>per</i> sudarymas (<i>per mažas, per didelis...</i>)	Apranga (kartojimas)	2 val.
60.	Paslaugos / policija	Kaip policijai ar kitai įstaigai pranešti apie pavogtus / pamestus daiktus.	Įvykio veiklo raiška priešdėliu <i>nu-</i> (<i>pa-vogė, pa- mečiau...</i>)	Su kriminalais susijusi leksika (<i>vogti, vagis, piniginė...</i>)	2 val.
61.	Paslaugos / bankas	Kaip atsidaryti banko sąskaitą.	Tariamoji nuosaka (<i>norėčiau, galėčiau...</i>)	Pagrindiniai finansiniai terminai (<i>sąskaita,</i>	2 val.

				<i>pinigai, kortelė...</i>	
62.	Paslaugos / bankas ir valiuta	Kaip paprašyti banko paskolos, kaip išsikeisti pinigus.	Būsimojo laiko kartojimas (<i>imsiu paskolą, mokėsiu, bus...</i>)	Didelių sumų skaitvardžiai.	2 val.
63.	Temos apibendrinimas / kartojimas				2 val.
64.	Kartojimas prieš testą				2 val.
65.	Testas				1 val.
66.	Refleksija				1 val.
Ketvirtasis trimestras					
67.	Maistas ir gėrimai / receptai	Kaip suprasti ir pasinaudoti receptu.	Dalies kilmininkas (<i>pakelis ko?, kepalas ko?, 100 g. ko?</i>)	Patiekalų pavadinimai.	2 val.
68.	Maistas ir gėrimai / receptai	Kaip parašyti receptą.	Dalies kilmininko įtvirtinimas.	Būdvardžių su <i>-iškas</i> daryba (<i>lietuviškas, itališkas maistas...</i>)	2 val.
69.	Temos apibendrinimas / kartojimas.				2 val.
70.	Darbas / darbo pokalbis	Kaip dalyvauti darbo pokalbyje, prisistatyti, paklausti informacijos apie darbą.	Veiksmažodžiai <i>galėti, reikėti</i> + vksmž. bendratis.	Darbo leksika (<i>alga, tvarkaraštis, laisva diena...</i>)	2 val.
71.	Darbas / darbo sąlygos	Kaip pakalbėti su vadovu dėl darbo sąlygų, paprašyti	<i>Galėčiau</i> + vksmž. bendratis	Darbo leksika (<i>alga,</i>	2 val.

		leidimo.		<i>tvarkaraštis, laisva diena...</i>)	
72.	Darbas / žinutės ir nurodyami	Kaip perduoti paprastas žinutes, duoti nurodymus kolegoms.	Liepiamoji nuosaka	Kanceliarija (<i>kopijuoti, spausdinti, užpildyti...</i>)	2 val.
73.	Temos apibendrinimas / kartojimas.				2 val.
74.	Sveikata / nedarbingumas	Kaip pranešti darbdaviams apie ligą.	Laiko prielinksniai: <i>po, iki, nuo ... iki... (nuo šiandien iki penktadienio turiu nedarbingumo pažymėjimą)</i>	Dokumentai (<i>nedarbingumo pažymėjimas</i>), savaitės dienos.	2 val.
75.	Sveikata / vaistinė	Kaip įsigyti vaistų, pasikonsultuoti su vaistininku.	Skaitvardžio ir daiktavardžio derinimas (<i>šešias tabletes, penkis kartus...</i>)	Vaistų rūšys, ligos.	2 val.
76.	Temos apibendrinimas / kartojimas.				2 val.
77.	Laisvalaikis / kelionės maršrutas	Kaip sudaryti kelionės maršrutą.	Būsimojo laiko daugiskaitos pirmas asmuo (<i>važiuosime, žiūrėsime...</i>)	Lankytinos vietos (gamtos, turistiniai objektai)	2 val.
78.	Laisvalaikis / kelionės viešuoju transportu	Kaip nusipirkti autobuso, troleibuso, laivo bilietus, išsiaiškinti kelionės informaciją, išsinuomoti automobilį.	Priemonės įnagininkas (<i>važiuoti kuo?</i>)	Transportas, klausiamiejirieveksmiai (<i>kur, kada...</i>)	2 val.
79.	Laisvalaikis / kelionės	Kaip paklausti, kaip nuvažiuoti iki tam tikro	Kelintinių skaitvardžių	Kelintiniai skaitvardžiai,	2 val.

		objekto, kelintas autobusas kur važiuoja, kelintoje aikštelėje reikia laukti ir pan.	derinimas su daiktavardžiais (<i>trečioje aikštelėje, dvidešimtu autobusu...</i>)	transportas.	
80.	Laisvalaikis / kelionės ir keleivių kontrolė	Kaip elgtis ir ką sakyti, pasirodžius keleivių kontrolei, kaip paklausti, ar čia laisva, ar žmogus lips kitoje stotelėje.	Klausimai su <i>ar</i> (<i>ar turite, ar čia laisva, ar lipsite...</i>)	Transportas.	2 val.
81.	Temos apibendrinimas / kartojimas				2 val.
82.	Laisvalaikis / gimtadienis	Kaip pasveikinti su gimtadieniu, priimti sveikinimą, ko nors palinkėti, užrašyti sveikinimą.	Kilmininko įtvirtinimas (<i>linkėti ko?</i>)	Keletas abstrakčių veiksmažodžių (<i>laimė, džiaugsmas, sveikata, sėkmė</i>)	2 val.
83.	Laisvalaikis / kvietimas į šventę	Kaip pakviesti į gimtadienio / sukaktuvių šventę.	Vietininko linksnis (<i>laukiame, susitinkame kur?</i>)	Šventės	2 val.
84.	Studijos / nuomonės raiška	Kaip išreikšti, kas kurso programoje patiko, kas nepatiko, įvertinti.	Naudininko linksnis (<i>patikti kam?</i>)	Studijų leksika (<i>rašyti, skaityti, dirbti, kalbėti...</i>)	2 val.
85.	Temų apibendrinimas / kartojimas				2 val.
86.	Viso kurso apibendrinimas ir kartojimas				2 val.

87.	Testas				1 val.
88.	Refleksija				1 val.
	Iš viso:				168 val.

Dėl galimo skirtingo grupių progresavimo lygio ar kitų susiklėsčių aplinkybių, atkreiptinas dėmesys į tai, kad:

- Paliekama teisė bendru studentų ir dėstytojų nutarimu programos vykdymo eigoje ją koreguoti, atsižvelgiant į individualius ir konkrečiam laikotarpiui aktualius studentų poreikius;
- Sparčiai progresuojantiems studentams paliekama galimybė pasiekti aukštesnį negu A1 kalbos lygį;
- Į pamokų veiklą įtrauktini ir kiti komunikacines kompetencijas ugdantys pratimai, atsižvelgiant į konkrečias tuo metu šalyje vykstančias aktualijas (valstybinės ir kitos šventės / renginiai);

Neformalus praktinis mokymas(is) (21 susitikimas)

Susitikimų tikslas: siekti anksčiau minėtų tikslų ir spręsti iškeltus uždavinius neformalioje aplinkoje.

Susitikimų uždaviniai:

1. Įtvirtinti formalaus auditorinio mokymo metu įgytas žinias;
2. Toliau ugdyti studentų komunikacinius gebėjimus;
3. Iš arčiau supažindinti trečiųjų šalių piliečius su sociokultūriniais lietuvių gyvenimo aspektais;
4. Suteikti galimybę studentams pristatyti savo šalių kultūrą ir papročius;
5. Padėti kurti draugišką atmosferą kiekvienoje grupėje.

Susitikimų veiklos turinys: neformalių susitikimų turinys atspindi formalaus mokymo(si) temas ir turinį. Galimos skirti dvi pagrindinės neformalių susitikimų grupės: pirmoji – tai lietuvių kultūros pažinimo ir trečiųjų šalių kultūrų pristatymas, antroji grupė skirta gilesniam socialinio konteksto pažinimui ir studijuotose gyvenimo situacijose kylančioms komunikacinėms intencijoms įtvirtinti.

Interaktyvių susitikimų turinys ir planas².

² Komunikacinės intencijos, gramatika ir žodynas šioje programos dalyje nėra nauji, čia kartojama ir įtvirtinama tai, ko mokytasi formaliuose susitikimuose.

	Tema	Veiklos pobūdis	Komunikaci - nės intencijos	Gramatika	Žodynas	Truk - mė
Pirma - sis trimes- tras						
1.	Klubo atidarymas	Dėstytojas pristato jo siūlomą susitikimų planą, vartodamas paprasčiausių veiksmažodžių būsimąjo laiko formas. Studentai išreiškia savo norus, visi kartu suderina ir, jei reikia, suformuluoja naują planą.	Kaip išreikšti planus, norus.	Būsimąjo laiko formos, <i>kalbėti apie</i> + gal. (ką?)	Įvairi su programos planais susijusi leksika.	2 val.
2.	Miestai	Dėstytojas parengia trumpą Vilniaus pristatymą. Kiekvienas studentas papasakoja (studentai taip pat gali parengti po trumpą pristatymą su skaidrėmis ir nuotraukomis) apie miestą, iš kurio atvyko.	Kaip lokalizuoti objektus, esančius mieste, apibūdinti vietas.	Vietininko linksnis.	Miesto leksika.	2 val.
3.	Pokalbiai telefonu	Simuliaciniai telefonų pokalbiai: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Paskambinti draugui; ▪ Išsikviesti taksi, greitąją pagalbą, policiją; ▪ Pasiteirauti parduotuvės darbo laiko; 	Kaip paprašyti ką nors pakviesti, paprašyti pagalbos, sutarti dėl susitikimo.	Klausimų sudarymas surieveiksmiais <i>kur, kada, kaip?..</i>	Pokalbių telefonu mandagumo raiška.	2 val.
4.	Vilnius	Studentai pasirenka po vieną Vilniaus objektą ir (tam pasiruošę namuose) trumpai jį pristato.	Kaip identifikuoti, pristatyti konkretų miesto objektą.	Būdvardžių ir daiktavardžių derinimas (<i>gražus (-i)</i> ,	Miesto leksika.	2 val.

				<i>didelis</i> (- <i>ė</i>)...)		
5.	Kavinėje	Imituojama vakarieniė kavinėje. Studijuojami valgiaraščiai, išsirenkamas maistas (pradedama sriuba, baigiama desertu).	Kaip užsisakyti.	Kilmininko linksnis (<i>norėti ko?</i>)	Maistas.	2 val.
6.	Gastronomija	Studentai pasirengia papasakoti apie maisto kultūrą savo šalyje ir klausosi dėstytojo parengto pranešimo apie tradicinius patiekalus Lietuvoje.	Kaip pristatyti maisto kultūrą.	Galininko linksnis (<i>valgome ką?</i>)	Maistas	2 val.
7.	Žiemos šventės ³	Studentai pasirengia papasakoti apie tai, kaip švenčiamos žiemos šventės (pavyzdžiui, Naujieji metai) jų šalyje ir klausosi dėstytojo parengto pranešimo apie lietuviškus žiemos švenčių (Kūčių, Kalėdų, Naujųjų metų, Trijų karalių) papročius, ragauja kūčiukų ir pan.	Kaip pristatyti papročius.	Esamojo laiko daugiskaitos antrasis asmuo (<i>valgome, dovanojame, darome...</i>)	Šventės (dovanos, Kalėdų eglė ir pan.)	2 val.
Trečiasis semestras						
8.	Asmens tapatybė	Studentai į susitikimą atsineša savo šeimos nuotrauką ir pristato šeimos narius (pirmiausia identifikuoja, kuris tai žmogus nuotraukoje, kuo vilki) ir trumpai nurodo	Kaip identifikuoti asmenį, jį pristatyti.	Vyriškosios ir moteriškosios giminės skirtis (leksika (<i>brolis</i> -	Šeima, profesijos.	2 val.

³ Susitikimas turėtų vykti paskutinį susitikimą prieš žiemos šventes

		šėimos narių amžių, profesijas, pomėgius ir pan.		<i>sesė, teta - dėdė ir pan. bei gramatika (pardavėjas – pardavėja, mokytojas– mokytoja...))</i>		
9.	Orai	Studentai pasirengia trumpai papasakoti apie savo šalies klimatą, klausosi dėstytojo pristatymo šia tema apie Lietuvą.	Kaip papasakoti apie orą.	Esamasis laikas, trečiojo asmens formos (veiksmazo džiai <i>lyti, snigti</i>)	Orai, klimatas.	2 val.
10.	Orientacinis žaidimas	Dėstytojas parengia korteles su nurodymais, kur eiti (<i>eikite prie..., ieškokite ant...</i>) ir skirtingose vietose (pagal parengtus nurodymus) jas paslepia, studentai pasiskirstę komandomis laikosi nurodymų ir ieško kortelių. Vėliau patys studentai sukuria po kelias korteles, jas įteikia kitoms komandoms ir bando surasti kokį nors paslėptą daiktą.	Kaip suprasti ir formuluoti nurodymus.	Liepiamoji nuosaka	Vietos prielinksniai.	2 val.
11.	Laiškai	Pirmiausia studentai vaidina situacijas pašte – turi nusipirkti atvirlaiškį ir pašto ženklą. Tada kuria	Kaip papasakoti savo įspūdžius, išreikšti patikimą /	Veiksmazodžių būtojo k. laiko pirmasis	Laisvalaikio leksika.	2 val.

		tekstus tikriems atvirlaiškiams ir juos visi pasitardami, prisimindami pagrindines trumpo laiško – žinutės formas, juos užrašo. Taip pat prisimenama, kaip užrašyti gavėjo adresą.	nepatikimą.	asmuo.		
12.	Renginiai	Dėstytojas studentams pateikia susitikimo mėnesį vykstančių renginių Vilniuje programą. Studentai ir dėstytojas drauge nagrinėja programą, vėliau porose turi išsirinkti du – tris renginius, į kuriuos šį mėnesį eis. Po to vieni kitiems pristato savo pasirinkimus ir juos trumpai argumentuoja.	Kaip išreikšti norą, argumentuoti.	Datų sudarymas (laiko galininkas)	Renginiai.	2 val.
13.	Biografijos	Dėstytojas pristato kelias supaprastintas garsių Lietuvos žmonių biografijas. Studentai atlieka kelias teksto supratimo užduotis, užduoda klausimus dėstytojui apie žmones. Taip pat, pavyzdžiui, jei kalbama apie poetą galima perskaityti jo vieną lengvesnę eilėraštį, ar paklausyti dainininko dainos ir pan.	Kaip pasidomėti žmogaus gyvenimo faktais?	Būtojo kartinio laiko trečiasis asmuo.	Prieveiksmiai klausimuse (<i>kur kada, kaip?...</i>)	2 val.
14.	Biografijos	Studentai turėdami praėjusio susitikimo	Kaip rašyti biografiją.	Būtojo kartinio	Gyvenimo faktų	2 val.

		<p>pavyzdžius patys parengia po trumpą kurio nors žymaus jų šalies žmogaus biografiją, ją visiems susitikime pristato.</p> <p>Dėstytojas jiems pasakojant, žymisi faktus ir antrai susitikimo daliai parengia trumpą viktoriną.</p>		laiko trečiasis asmuo.	(<i>gimė, mirė...</i>) leksika, profesijos.	
Ketvirtasis trimestras						
15.	Parduotuvėje	<p>Paskaitoje vaidinamos įvairios situacijos drabužių parduotuvėje – pirmiausia susipažįstama su parduotuvės darbo laiku. Susitariama porose, ką reikia nusipirkti. Parduotuvėje vyksta pokalbis su pardavėju. Vėliau vaidinama drabužio gražinimo į parduotuvę situacija.</p>	Kaip paklausti, kaip paaiškinti, ko reikia, kaip gražinti prekę.	Tariamoji nuosaka mandagumo formose (<i>norėčiau, reikėtų, ar galėtumėte?</i>)	Drabužiai, skaičiai.	2 val.
16.	Tautinis kostiumas / kuo vilkima kitose šalyse	<p>Studentai pasirengia trumpai papasakoti apie savo šalies tautinį kostiumą arba aktualias mados tendencijas (galimos pasiruošti skaidrės su iliustracijomis), klausosi dėstytojo pristatymo šia tema apie Lietuvą.</p>	Kaip apibūdinti aprangą.	Tiesioginio objekto galininkas ir neiginio kilmininkas (<i>vilki, dėvįką, nedėvįko</i>)	Drabužiai, aksesuarai, spalvos.	2 val.
17.	Sveikata	Studentai vaidina situacijas, kurios svarbios	Kaip išreikšti savijautą,	Naudininko linksnis	Kūno dalys,	2 val.

		susirgus: pasakyti draugui, kaip jautiesi, patarti draugui ką daryti, kada ką nors skauda, jis blogai jaučiasi, nusipirkti vaistų vaistinėje, pasitarti su vaistininku, apsilankyti pas gydytoją.	suprasti gydytojo, vaistininko nurodymus.	(skaudėti <i>kam?</i>), objekto galininkas (skauda <i>ką?</i>)	ligos, vaistų rūšys.	
18.	Šventės	Studentai pasirengia trumpai papasakoti apie išskirtines savo šalies šventes, jų tradicijas (galimos pasiruošti skaidrės su iliustracijomis), klausosi dėstytojo pristatymo šia tema apie Lietuvą.	Kaip pristatyti tradicijas.	Esamojo laiko daugiskaitos pirmasis asmuo (<i>mūsų šalyje dainuojame, šokame, valgome...</i>).	Laisvalaikio leksika (šokti, dainuoti, švęsti, dovanoti...)	2 val.
19.	Reklamų skaitymas ir kūrimas.	Dėstytojas parengia trumpus reklamų tekstus ir atkreipia dėmesį į jose pasirodantį aukščiausią būdvardžio laipsnį (<i>pats geriausias, gražiausias, geriausiai, gražiausiai ir pan.</i>). Juos išanalizavę, studentai patys kuria reklamas vartodami minėtas formas. Jas pristato.	Kaip pasiūlyti, išreikšti vertę.	Būdvardžio ir prievieksmio laipsniavimas.	Komercija: prekės ir paslaugos.	2 val.
20.	Leksikos žaidimai	Susitikimas skiriamas viso kurso leksikos pakartojimui, žaidžiami įvairūs žaidimai („Taip ir ne“, „Šarados“ ir pan.)	Kaip apibūdinti daiktus, neverbaliniu būdu išreikšti mintį.		Bendras leksikos kartojimas	2 val.
21.	Suplanuoti kelionę po	Dėstytojas pateikia žymiausias Lietuvos vietas	Kaip išreikšti planus.	Būsimasis laikas	Gamta, lankytinos	2 val.

	Lietuvą.	pažymėtas žemėlapyje, trumpus jų aprašymus, taip			vietos.	
Iš viso:						42 val.

Programai rengti naudota literatūra:

1. BEKM, *Bendrieji Europos kalbų metmenys*, Vilnius: Firidas, 2008
2. Stumbrienė Virginija, *Lūžis*, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2007.
3. Pribušauskaitė J., Ramonienė M., Stumbrienė V., Vilkienė L., *Lietuvių kalbos kaip svetimšios mokymas*, Vilniaus universiteto leidykla, 2009.
4. Scheilsas J., *Komunikacija kalbos pamokoje*, Vilnius: Leidybos centras, 1995.
5. Stumbrienė V., *Nė dienos be lietuvių kalbos*, Vilnius: Gimtasis žodis, 2001.
6. Ramonienė M., Vilkienė L., *Po truputį*, Baltos lankos, 1999.